

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
Európai uniós támogatások
elosztása és lehívása**

Időszak:

2012. szeptember

Dátum:

2012. október 25.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
Gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖMÖRÖSÉNYEK, TÁJÉKOZTATÓK ÉS SZAKPOLITIKAI ELEMZÉSEK

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

1. Az uniós források felhasználására vonatkozó főbb statisztikák elemzése és értékelése¹

1.1. Az ÚSZT támogatói döntések száma és állománya vegyes teljesítményt mutat

Az adatok összesítése után az első hét támogatott projektjei számának változása jelentős csökkenést mutat, és messze elmarad a megelőző 12 hét átlagától. Az egész időszakot vizsgálva – az összes OP keretén belül – megállapítható, hogy 1323-mal több támogatói döntés született, mint az előző vizsgált időszakban. Ebből 1083 tartozik a TÁMOP és a GOP keretén belül született támogatói döntésekhez. Az egyes Operatív Programokat áttekintve megállapítható, hogy a GOP esetében a csökkenés nem jelentős mértékű, és a hónap későbbi részében már emelkedés mutat a támogatott projektek számának változása. Az időszak utolsó hetében már közel kétszeres a változás a megelőző 12 hét átlagához képest. Igen jelentős kiugrás mutatható ki a 36. héten a TÁMOP keretén belül (itt 175-tel változott pozitív irányba a támogatói döntésben részesült pályázatok száma). Negatív a trend az első héten az ÉAOP és KÖZOP esetén. Több OP esetében nem látható változás a támogatott projektek számát tekintve (ÁROP, DDOP, EKOP, ÉMOP, KDOP, VOP). Az már előző időszakban is mutatott csökkenés folytatódott a DAOP és a KÖZOP tekintetében. A KMOP kiemelkedő bővülést mutat a megelőző 12 hét átlagához képest. Az alacsony volumenű változások miatt, azonban a megelőző 12 hét átlagához képest közel 75-tel alacsonyabb a bővülés üteme.

Összefoglalóan megállapítható, hogy bár a teljes időszakot vizsgálva nem látunk negatív összeredményt mutató OP-t, a 37. héten a támogatói döntések számának már több mint 80%-át kizárólag a GOP adta (160 db-ot). A GOP-on kívüli összes OP tekintetében mindössze 39 támogatói döntés született. A heti átlagot vizsgálva a jelenlegi érték a júliusihoz közelít, és csupán 50%-a az augusztusi értékeknek.

Az ÚMFT-ben legjobb kifizetési aránnyal továbbra is a VOP rendelkezik itt jelenleg a pályázatok megközelítőleg 95%-a van a kifizetési fázisban. Itt a pályázati eljárásrend korai szakaszában már csak nagyon kevés pályázat található. A DAOP, az ÉMOP, és a DDOP még mindig a legkevésbé előrehaladott programok közé tartoznak a kifizetési szakaszok tekintetében. Itt továbbra sem éri el a 30%-t a kifizetések aránya. Közel 50%-os a kifizetettség a következő Operatív Programoknál: ÁROP, EKOP, KÖZOP, TIOP. A jelenlegi időszakra is jelentős maradt a szerződéskötési fázisban lévő projektek aránya a KÖZOP tekintetében, itt a pályázatok közel 20%-a van ebben a szakaszban. Itt a legtöbb lezárt pályázattal a GOP rendelkezik, azonban itt is csak pályázatok 20%-

¹ A fejezet elkészítéséhez szükséges adatokat az Nemzeti Fejlesztési Ügynökség szolgáltatotta: A Központi Monitoring Főosztály által rendelkezésünkre bocsátott Havi jelentés – NFÜ munkaterv (2012. július); valamint az Innovációs és Informatikai Elnökhelyettes által készített Heti jelentés az Uniós támogatások (2007-2013) felhasználásáról (2012. július 2. – Heti jelentés, 2012, július 9. – Heti jelentés, 2012. július 16. – Heti jelentés, 2012. június 23. – Heti jelentés, 2012. július 30. – Heti jelentés)

a található jelenleg a kifizetés szakaszában. Kiemelt kockázat, hogy jelentős, akár 50%-t meghaladó a kiesett pályázatok száma. Az ÚMFT keretein belül ez a következő OP-k esetében jelenleg is igaz: DAOP, ÉAOP, ÉMOP, KDOP, NYDOP, TÁMOP, GOP.

1.2. Növekedett az új szerződéskötések állománya és darabszáma is

A vizsgált időszakban összességében megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a szerződött projektek számának változása. Az elemzési időszakban a szerződött projektek állománya is bővülést mutat a megelőző 12 hét átlagához képest (a megelőző 12 hétben a bővülés üteme 281 projektes volt, míg a jelenlegi időszakban ez 373-ra bővült). A négy hét összesített adatait tekintve, az előző időszak tendenciájához hasonlóan, az 1491 szerződés bővüléséből, 755 tartozik a GOP-hoz. A teljes időszakot vizsgálva a GOP-on kívül jelentős a változás a KMOP, és a TÁMOP tekintetében (341 illetve 192 összesen szeptemberben). Ha a GOP-tól eltekintünk, csökkenés látható a szerződött projektek számának változásában. Amennyiben az előző időszakhoz viszonyítunk, akkor a két időszak között növekvő a trend. Nem történt változás a szerződött projektek számának változását tekintve a KÖZOP és a VOP esetében. Kismértékű változást mutat az ÁROP, a DDOP, az EKOP és az NYDOP (ezekben az esetekben, szeptembernek hetente, átlagosan 1-2-vel változott a szerződött projektek száma). Szintén alacsony a szerződött projektek számának változása az DAOP, az ÉMOP, a TIOP és a KDOP esetében. A 37. héten jelentős bővülés látható, az 514-es változásból 440 a GOP és a KMOP keretein belül történik.

1.3. Jelentősen emelkedett, a kifizetések állománya

A kifizetett támogatások összege jelentősen emelkedett, és meghaladta az előző 12 hét kifizetéseit. A heti átlagos kifizetett támogatás (21,2 milliárd) meghaladta az augusztusi heti átlagos (19,7 milliárd forint) kifizetéseket, valamint közelít a július hónap heti átlagos kifizetési csúcsához is (22,9 milliárd), ami az elmúlt 4 hónap legmagasabb értéke volt. A jelenlegi időszak alatt nem látható csökkenés, s folyamatosan növekszik a kifizetett támogatások állománya (az első héthez képest 9 milliárddal növekedett a kifizetések állománya). A vizsgált időszak második hetében a kifizetések mintegy 1,5 milliárd forinttal meghaladják az előző időszak kifizetéseit (összesen mintegy 20 milliárd forint). A negyedik héten jelentős növekedés látható (27,5 milliárd forint). A KÖZOP kifizetései minden héten meghaladták a 4 milliárd forintot. A 35. héten KÖZOP kifizetései a 6 milliárd forintot, a 36. héten pedig a 7 milliárd forintot is. A szeptemberi heti átlagos kifizetések mintegy 3 milliárddal haladták meg a megelőző 12 hét átlagát. A legkevesebb kifizetés a heti átlagot vizsgálva 238 millió forinttal az EKOP-hoz kapcsolódik. Szeptemberben jelentős kifizetések kapcsolódnak a KEOP-hoz (11 milliárd forint), a TÁMOP-hoz (13 milliárd forint) és a TIOP-hoz (7 milliárd forint). Nem éri el az 1 milliárdot a kifizetések állománya az ÁROP, EKOP, VOP esetében a szeptemberi kifizetések tekintetében. A júliusi összes kifizetés

meghaladja a 85 milliárd forintot. Ebből a KEOP, a KÖZOP, a TÁMOP és a TIOP összesen 54 milliárd forintot tesz ki.

Az év eleji kifizetési lassúsága okán, NSRK szinten, az éves kifizetési terv 1460,5 Mrd forint kifizetési tervből augusztus végéig 558 Mrd forint került kifizetésre, szeptember végére ez eléri a 663,7 milliárd forintot. A szeptember végi kifizetési tény, a tervezett 72 százalékát éri el. Három OP felülteljesített a szeptemberi tervezett kifizetések tekintetében (GOP – 104%, KMOP – 110%, NYDOP – 109%). Két OP nem érte el az 50%-át a tervezett kifizetéseknek (ÁROP – 33%, EKOP – 18%).

Ha az egész éves kifizetési tervet vizsgáljuk látható, hogy a 15 OP-ból már 7 elérte az éves kifizetési terv 50%-át. A legjobban teljesítő a KMOP, itt a kifizetések az éves tervezett 72,3%-án állnak. Nagyon közeli értéket mutat az NYDOP (71,1%) és a GOP (68,1%). A többi OP nem éri el a tervezett kifizetések 50%-át. A legalacsonyabb aránnyal az EKOP rendelkezik (12,3%).

1.4. Folyamatosan zárul az allokációs olló

A vizsgált időszakban a kifizetett és a megítélt támogatások aránya 57%-ra nőtt, ezzel az allokációs olló (a kifizetett és a megítélt támogatások aránya) további 10%ponttal 43%-osra zárult.

Ez ugyanakkor még mindig nagyon jelentős negatív eltérés, amely tekintetében gyors további rés-csökkenés hiányában az uniós források nem lesznek képesek a gazdaság valódi dinamizálására. Azonban a jelenlegi időszak allokációs ollójának csökkenése pozitív irányba mutat.

2. A fejlesztéspolitikai programokban megfogalmazott stratégiai célok elérésének időszakos monitoringja

2.1. Az ÚSZT a gazdaság dinamizálása terén halad a leggyorsabb ütemben

Az általános, egyelőre lassúbb haladás mellett a foglalkoztatási szempontból kulcsfontosságú vállalkozás-fejlesztési és zöld-gazdaságfejlesztési dimenziókban mutatható fel arányaiban az eddigi legtöbb megvalósítási, kifizetési fázisba jutott ÚSZT projekt. Az elmúlt időszakokban kezd jelentőssé válni a társadalmat közvetlenebbül érintő TÁMOP projekt kifizetéseinek aránya és jelentőssé vált a KÖZOP kifizetéseinek aránya is. A bevezetett intézmény-működésbeli, a lakosságnak közvetlen segítséget nyújtó intézkedésekkel együtt várható, hogy növekedés következik be benyújtott pályázatok számában. A bevezetett intézmények, és szerepeik konkretizálása folyamatának végéhez közeledik, így a gazdaság dinamizálása hamarosan tovább gyorsulhat. Problémát okozhat az intézmények működésében a gyorsan változó jogszabályi háttér, melyről az érintettek nehezen jutnak információhoz, ezáltal működésbeli bizonytalanságok fordulhatnak elő.

2.2. A tervezett alatti kifizetések miatt mind az elvárt költségvetési, mind a remélt gazdaság-élénkítő hatás elmaradt a várakozásoktól

Főként az év eleji kifizetési lassúság okán, NSRK szinten, az éves, 1460,5 Mrd-os kifizetési terv időarányosan is csak 72%-ban teljesül: azaz az elemzési időszak végéig csupán 663,7 Mrd forint került kifizetésre. A kisebb kifizetési volumen miatt a költségvetés indukált adó és járulékbévételi oldala és a remélt nemzetgazdasági multiplikatív hatás egyaránt kisebb a korábban vártnál. Megjegyezzük ugyanakkor, hogy az adóbevételek időbeli késleltetett befolyása okán az aktuális költségvetési hatás (a 19-es sorra tervezett, de ki nem fizetett több 100 Mrd-os forrásnagyság miatt) összességében pozitív, de ez csak egy olyan technikai egyenlegjavító hatás, ami jelentős rejtett kockázatot jelent a következő időszakra vonatkozó hiánycélok teljesülése tekintetében.

2.3 A kötelezettség vállalások megközelítik az éves szinten hirdetett tervet

A szeptemberi kötelezettség vállalások a 2012. évi terv 70%-át érik el. Három OP meghaladja az egész éves kötelezettségvállalási tervet. A KÖZOP (102%), az ÉMOP (111%) és a KMOP (130%)

tartozik ezen OP-k közé. A legalacsonyabb kötelezettségvállalási aránnyal a terv-tény tekintetében a VOP áll. Itt mindössze a tervezett kötelezettségvállalások 8,1%-a teljesül.

3. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer működése és az azt támogató jogi-szabályozási folyamatok elemzése és értékelése

3.1. Vegyes teljesítményű, de késésekkel tarkított az ÚSZT-s intézményrendszer

Az előző hónapban tapasztalt, a döntési átfutási időkre vonatkozó határidő túllépés az elmúlt időszakban is jellemző maradt. A könnyített, a normál és a kiemelt pályázatok esetében a vizsgált időszak minden hetében meghaladta a határidőket a döntések átfutási ideje. Az időszak végére a normál pályázatok 18 nappal lépték túl a határidőt. A kiemelt pályázatok esetében a pozitív trend folytatódott, a vizsgált időszak első hetében a döntések határidőn túli átfutási ideje 21 napra csökkent az előző időszak végi 28 naphoz képest. A legkisebb határidő átlépés a könnyített pályázatok esetében látható itt az időszak végén átlagosan csupán 8 nappal lépik túl a határidőket. Azonban ez is növekedés az előző időszak végéhez képest. Az egyes közreműködő szervezetek esetében jelentős különbségek figyelhetők meg. Jelentős részük azonban késedelembe van. A pályázati konstrukciókat és közreműködő szervezeteket vizsgálva, elmondható, hogy az előző vizsgált időszakhoz hasonlóan a legtöbb intézmény késedelembe van. A határidőt a kiemelt pályázatok esetében az ESZA Kht. tudta tartani, itt két nappal a határidő előtt zárta le az intézmény a döntéseket. A kiemelt pályázatoknál kiemelkedő eredményt mutat fel a Pro Régió, mely a 90 napos határidőt átlagosan 36 nap alatt teljesíti. A könnyített pályázatok esetében a MAG Zrt. tartani tudta a határidőket. Az ESZA Kht.(25 nappal) és az EK (58 nappal) azonban jelentősen haladta meg a döntési határidőket. A normál pályázatok esetében csupán a MAG Zrt. tudta tartani a határidőt. A legjelentősebb határidő átlépést az EK mutatja, itt a határidőt a vizsgált időszak végén 141 nappal haladta meg az átfutási idő, mely 7 nappal több, mint az előző időszak végén. Ez a május óta romló tendencia eredménye. A Váti intézményeinek adatai nélkül elmondható, hogy átlagosan 27 százalékkal lépik túl az intézmények a döntési határidőket. Jelen elemzésben a VÁTI, a VÁTI Kht., és a VÁTI vidéki, regionális intézményeinek adatait nem állt módunkban vizsgálni. Ha az előző vizsgált időszak adatainak elemzését a VÁTI intézményei nélkül vizsgáljuk a határidő átlépések július hónapra is 23 százalékos határidő túllépést mutatnak.

3.2. Enyhe csökkenést mutat a jelentős határidő túllépés mellett döntésre váró projektek száma

Enyhén csökkent a döntésre váró projektek száma a rendelkezésre álló adatok alapján, az augusztus és szeptember végi adatok összehasonlítására alapozva. Augusztus végére megközelítőleg 1500 projekt várt döntésre a határidőn túl, ez szeptember végére 1415-re csökkent. Mindazonáltal a növekedés jelentős része az ESZA Kht. kapcsán látható. Itt található az

1415 döntésre váró projektből 1234 darab. A legtöbb Közreműködő Szervezet esetében stagnált a döntésre váró projektek száma. Ennek lehetséges oka, hogy a terheltségük állandóvá vált, és az intézmények tudnak haladni a feladatokkal. Több KSZ esetében azonban továbbra sincs várakozó projekt (KIKSZ, NYDRFÜ Kht., VOP KSZ). A MAG Zrt. esetében, ahol 184 projekt várt döntésre az előző hónapban a jelen időszak végére 123 projektre csökkent.

3.3. Újra növekedett azon projektek száma, akik részére jelentős késéssel érkezik meg az uniós forrás

A korábbi folyamatos csökkenés után újra enyhe növekedést mutat azon projektek száma ahol 28 napon túli csúszásban lévő, kifizetésre váró számlák találhatók. Az előző időszak végéhez képest enyhén növekedett ezen számlák száma. A MAG Zrt.-nél található a kifizetésre várakozó számlák jelentős része (1188-ból 593 darab), de jelentős a kifizetésre váró számlák állománya az ESZA-nál is. Az ESZA Kht.-nál további 164 kifizetésre váró számla található. Összességében jelenleg 1188 késedelmes számla vár kifizetésre. Ebből 884 darab található az ESZA Kht.-nál (127 db), a MAG Zrt.-nél (593 darab) és a ÉÁRFÜ Kht.-nál (127 darab). Mind az ESZA Kht. mind a MAG Zrt.-nél azonban a február elején mért adatokhoz képest folyamatosan csökkentek a kifizetésre váró számlák. A teljes intézményrendszert vizsgálva így is közel háromezerrel csökkent a 28 napon túli, kifizetésre váró számlák darabszáma a februári adatokhoz képest.

3.4. Aktívan működik a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti kommunikáció lassú, túlformalizált és egyes dimenziókban nem hatékony működésének felszámolására került felállításra a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság (140/2012 (VII.2) Kormányrendelet), amelynek célja a jelentős tartalékokkal rendelkező a kommunikációs hatékonyság javítása volt.

Az új Kormánybizottság aktív jogalkotási munkában több gyorsító Kormányhatározatot fogadott el; tárgyalja a 2014-2020-as tervezés és programozás kérdéseit.

Az egyes döntések hatása csak késleltetett módon jelentkezhet, de az már most is jól látható, hogy a döntési adminisztratív időigény jelentős csökkenése máris hatékonyság javulást eredményezett. A jelen időszakban elfogadott javaslatok további gyorsítási potenciállal rendelkeznek.

3.5. Elkezdődött a 2014-2020-as költségvetési időszakot megalapozó tervezési és programozási munka

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti feladatmegosztások rendezetlensége és nyitott kérdéseinek megoldására Korm. döntés született (1449/2012 (X.16.) Korm. hat), amely meghatározta a felelősöket és főbb kapcsolódó határidőket. A feladat kiosztáshoz kapcsoltna a Széchenyi Programiroda Miniszterelnökségnek való átadása és új feladat kijelölése is megtörtént.

Ezzel felállhat egy érdemi háttérbázis és szervezet, és aktívan megkezdődhet a 2014-2020-as uniós költségvetési időszak tervezése és programozása.

4. Az elemzési időszakban meghozott főbb jogi-szabályozási döntések és intézkedések elvárt és várható következményei és hatásai elemzése és értékelése²

4.1. Kormányhatározat született a következő pénzügyi időszak előkészítési feladatainak megosztásáról és – ehhez kapcsolódóan – a Széchenyi Programiroda jövőbeni működéséről és feladatainak bővüléséről³

Az elemzési időszak legjelentősebb szabályozási döntése a 1449/2012 (X.16.) Korm. határozat volt, amely a 2014-2020-as uniós pénzügyi időszak előkészítési feladataihoz kapcsolódóan rendezte az egyes, főbb szerepek és az intézmények közötti munkamegosztás kérdését, ill. ehhez kapcsolódóan a Széchenyi Programiroda helyzetét is.

A 2014-2020-as tervezés kapcsán a nemzeti fejlesztési miniszternek ki kell jelölnie az uniós tárgyalásokat vezető miniszteri biztost. Itt ki kell emelnünk, hogy novemberi hónap több eseményt is tartalmazni fog a következő többéves pénzügyi keret kapcsán. Az erre való felkészülés időigényes. A már jelenleg is jelentős késésben lévő Bizottsági folyamat 2012 októberében a többéves pénzügyi időszak tárgyalásai és egyeztetései kapcsán a záró szakaszba ér. 2013 januárjában elkezdődik a jogalkotási szakasz, így addigra fel kell állniuk a támogató intézményrendszereknek is az egyes tagországokban. Novemberben az Általános Ügyek Tanácsa, és Európai Tanács is üléseik, ezen események még mindig módosíthatnak a jelenlegi tárgyalási keretdokumentumon, így figyelemmel követésük és a tárgyalódelegáció felkészítése az elkövetkező időszak egyik legfontosabb feladata.

A kormányhatározatban megjelennek a következő költségvetési időszak operatív programjai indikatív módon, és a kapcsolódó határozati pont meghatározza, hogy jelentést kell készíteni az elindításukhoz szükséges előzetes feltételek teljesülésének helyzetéről. Ennek elkészítése a nemzeti fejlesztési miniszter feladata.

A tervezés, programozás tekintetében a határozat a fejlesztési minisztert jelöli ki, hogy az érintett miniszterek bevonásával készítse el a következő programozási időszakban megvalósítandó nagyprojektek listáját. A határozat szintén a fejlesztési minisztert jelöli ki, hogy a jelenlegi időszakban (2007-2013) megkezdett projektek folytatásának feltételeinek kialakítására és a végre hajtás folytonosságát biztosító eszközök alkalmazására egy intézkedési tervet dolgozzon ki. A határozat azonban a nemzetgazdasági minisztert jelöli ki arra a feladatra, hogy az érintett

² A fejezet elkészítéséhez a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Jogorvoslati és Törvényességi Főosztálya nyújtott támogatást

³ Magyar Közlöny: Magyarország Hivatalos Lapja, 2012. október 16., 137. szám. 688. oldal

miniszterek bevonásával készítse el és terjessze a kormány elé a Partnerségi megállapodást az Unió jogszabálycsomag tárgyalása során alakuló szabályozás kereteket figyelembe véve.

A Széchenyi Programiroda tekintetében megváltozik a társaság joggyakorlója és funkciója is. A jövőben a Miniszterelnökséget vezető államtitkár alatt működik majd a Társaság, ami a Társaság társasági részesedéshez kapcsolódó tulajdonosi jogok gyakorlására vonatkozó megbízási szerződés alapján látja el a feladatait. Feladata lesz az Széchenyi Programirodák rendszerének fejlesztése és működtetése, egy tanácsadói hálózat, mely a pályázók illetve pályázni vágyók és az intézményrendszer közötti szűk keresztmetszetek feloldásában töltenek be alapvető szerepet. A Társaságnak fontos szerepe lesz a határon átnyúló uniós fejlesztési források menedzselésében a következő többéves pénzügyi időszak alatt. Ennek a rendszernek 2014. január elsejétől teljes kapacitáson kell működnie. Az ehhez kapcsolódó tervek, stratégiák szabályzatok módosítása és a feladatok ellátásának ütemezett elindítása a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladatkörébe kerül.

4.2. Megjelent az Önerő alap felhasználásának szabályait tartalmazó Korm. rendelet ⁴

Az Önerő alap támogatás célja, hogy segítsen azon közszférához kapcsolódó szervezeteken, melyeknek problémát okoz az uniós fejlesztésekhez kapcsolódó önrész biztosítása.⁵ Fontos, hogy a kedvezményezett közszféra szervezet csak és kizárólag akkor igényelhet az Önerő alpból támogatást, ha megelőzően nyilatkozott annak rendelkezésre állásáról, de az nem vagy csak részben tudja biztosítani. A rendelet a támogatás mértékét is meghatározza. Az önerő-támogatás összege nem haladhatja meg a megvalósítandó projekt keretében elszámolható, a projekt befejezéséhez a kérelem előterjesztésekor még szükséges önerő mértékét, illetve a vissza nem térítendő és visszatérítendő közpénz rész összege – beleértve az Önerő alap forrást is – az unós támogatási maximum mértékét.

Mivel több önkormányzat csak kényszer fejlesztési hitel felvételével volt csak képes a közcélú fejlesztések önerejének kifizetésére, az önerő alpból ezen hitelek is – a fent jelzett mértékig – kiválthatók, azonban a hitelkiváltás költségei a nem elszámolható költségek között szerepelnek. A támogatást igénylők az Nemzeti Fejlesztési Ügynökség EMIR-rendszerén keresztül adhatják le kérelmüket.⁶ A támogatások odaítéléséről egyedi döntés születik. Azon közszféra szervezet, mely adósságrendezési eljárás hatálya alatt áll, nem adhat le kérelmet és azon szervezetek sem melyeknek fennálló köztartozása van. Mivel az EMIR hiánypótlásra 8 napon belül felszólít és

⁴ Magyar Közlöny: Magyarország Hivatalos Lapja, 2012. október 9., 133. szám, 16. oldal

⁵ Az Európai Területi Együttműködés programjaiból származó támogatások kivételével – az Európai Regionális Fejlesztési Alpból és a Kohéziós Alpból származó támogatásokra vonatkozik

⁶ Az EMIR-rendszernek köszönhetően lerövidül az elbírálás ideje, hiszen a rendszer valós idejű állapotot mutat. Azonnal láthatóvá válik például, hogy a kérelem beérkezett, valamint a rendszer jelzi a hibákat így csökken a rosszul leadott kérelmek száma, jelzi a hiányosságokat, így a hiánypótlás ideje is csökken.

ennek határideje nyolc nap, és a döntéshozó határideje (a hiánytalan feltöltéstől számítva) 15 nap, így a kérelmek a beérkezéstől számított legfeljebb 31 napon belül elbírálásra kerülnek. A visszatérítendő támogatások tekintetében a legnagyobb hangsúly a visszafizetés időtartamán, ütemezésén és a biztosítékokon van.

4.3. AZ Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság jelentős számú döntést hozott a forrásabszorpció növelésének érdekében

Az intézkedések elsődleges célja a források gyors és hatékony lehívása volt. Ennek kapcsán számos OP Akcióterve módosult. A jelenlegi programozási időszakból hátralévő kevés idő miatt az egyik legfőbb cél a teljes forrásabszorpció elérése. Természetesen ezt oly módon kell elérni, hogy a társadalmi, gazdasági előnyök is a legteljesebben érvényesülhessenek. Előzőleg a hatályos akciótervek felülvizsgálata történt meg, ugyanakkor lehetőség nyílt a 2012. évben egyszeri módosításra is. Az Akciótervek módosítások előterjesztései általában a forrásfelhasználás koncentrálására és gyorsítására fókuszál. A jelenleg még felhasználható források átcsoportosításának és ütemezésének célja, hogy az uniós vállalások és hazai szakmapolitikai célok összhangba kerüljenek. Ennek első szempontja a források koncentrációja, mely elősegítheti a teljes rendelkezésre álló forrás lehívását.

A forrásabszorpció növelésének másik szempontja a felhasználás gyorsítása. Azonban figyelembe kell venni az intézményrendszer kapacitását, főleg annak tükrében, hogy a programozási időszak vége jelentősen fogja a kapacitásokat igénybe venni. Így fel kell készülni, hogy az ezen a prioritásokon belül érkező jelentős számú új projekt esetén képes legyen az intézményrendszer kezelni az ezzel kapcsolatos feladatokat (főleg a csökkentett hiánypótlási határidők tükrében).

4.4. Az elmúlt időszakban a fentiekén kívül az alábbi, a fejlesztéspolitikát érintő jogszabályi változások történtek:

57/2012. (IX. 18.) NFM rendelet az Agrármarketing Célelőirányzat felhasználásának és kezelésének részletes szabályairól

Hatályba lépett: 2012.09.21.

Megjegyzés: a miniszteri rendelet az Agrármarketing Célelőirányzat felhasználásának szabályait állapítja meg.

267/2012. (IX. 20.) Korm. rendelet a Korányi Projekthez kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról

Hatályba lépett: 2012.09.21.

Megjegyzés: a kormányrendelet a beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé nyilvánította.

1385/2012. (IX. 20.) Korm. határozat a TÁMOP-5.4.2-12/1 azonosító számú („Központi szociális információs fejlesztések” című) és a TÁMOP-5.4.7-12/1 azonosító számú („Látássérült személyek

elemi rehabilitációs szolgáltatásainak továbbfejlesztése” című) kiemelt projekt akciótervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: kiemelt projekt nevesítés, és 1 Mrd feletti támogatási igényű projektjavaslat támogatásának jóváhagyása.

1386/2012. (IX. 20.) Korm. határozat a KEOP-2.1.1/2F/09-11-2011-0008 azonosító számú („Ronyvazugi, Bodrog jobb parti árvízvédelmi rendszer fejlesztése” című) projekt támogatásának jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: 1 Mrd feletti támogatási igényű projektjavaslat támogatásának jóváhagyása.

1387/2012. (IX. 20.) Korm. határozat a KDOP-4.2.1/A-11-2012-0011 azonosító számú („Térségi elérhetőség javítása a 8202 j. úton” című) projekt támogatásának jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: 1 Mrd feletti támogatási igényű projektjavaslat támogatásának jóváhagyása.

270/2012. (IX. 25.) Korm. rendelet a Kormány egyedi döntéseivel megítélhető regionális beruházási támogatás szabályairól és a Beruházás ösztönzési célelőirányzat felhasználásának szabályairól

Hatályba lépett: 2012.09.26.

Megjegyzés: a kormányrendelet a Beruházás ösztönzési célelőirányzat felhasználásának szabályait állapítja meg.

1403/2012. (IX. 26.) Korm. határozat a regionális operatív programok 2011–2013. évekre szóló akcióterveinek megállapításáról

Hatályba lépett a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat a ROP AT megállapításáról szól.

1421/2012. (X. 4.) Korm. határozat az Államreform Operatív Program akcióterveiben szereplő egyes kiemelt projektek nevesítéséről

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat kiemelt projektek nevesítését tartalmazza.

1422/2012. (X. 4.) Korm. határozat az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program 2011–2013. közötti időszakra szóló akciótervének elfogadásáról, az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program 2009–2010. közötti időszakra szóló akciótervében szereplő egyes konstrukciók törléséről, és egyes kiemelt projektek nevesítéséről

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat kiemelt projektek nevesítését, törlését és az EKOP AT megállapítását tartalmazza.

1423/2012. (X. 4.) Korm. határozat a Közlekedés Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat a KÖZOP AT megállapítását tartalmazza.

1424/2012. (X. 4.) Korm. határozat a „Célzottan közlekedésbiztonságot javító fejlesztések – A közlekedésbiztonság növelése terén kifejtett rendőrségi tevékenység komplex fejlesztése” című projektek megvalósítása érdekében a Közlekedés Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervében egyes kiemelt projektjavaslatok akciótervi nevesítéséről és támogatásuk jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat kiemelt projektek nevesítését tartalmazza a „Célzottan közlekedésbiztonságot javító fejlesztések – A közlekedésbiztonság növelése terén kifejtett rendőrségi tevékenység komplex fejlesztése” című projektek megvalósítása érdekében.

1425/2012. (X. 4.) Korm. határozat a KEOP-1.2.0/09-11-2011-0019 azonosító számú („Márcali Város csatornahálózatának és szennyvíztisztító telepének fejlesztése” című) projekt támogatásának jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: 1 Mrd feletti támogatási igényű projektjavaslat támogatásának jóváhagyása.

1426/2012. (X. 4.) Korm. határozat a TÁMOP 2.4.8-12/1 azonosító számú („A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése, a munkaügyi ellenőrzés fejlesztése”) kiemelt projekt akciótervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat kiemelt projekt nevesítését és támogatásának jóváhagyását tartalmazza.

1429/2012. (X. 8.) Korm. határozat a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének a megállapításáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat a TIOP AT megállapítását tartalmazza.

285/2012. (X. 9.) Korm. rendelet az EU Önerő Alap felhasználásának részletes szabályairól

Hatályba lépett: 2012.10.10.

Megjegyzés: a kormányrendelet az EU Önerő Alap felhasználásának részletes szabályait állapítja meg.

1433/2012. (X. 9.) Korm. határozat az EU Önerő Alap költségvetési támogatási előirányzatának átcsoportosításáról

Hatályba lépett: a közlésével.

Megjegyzés: a kormányhatározat az EU Önerő Alap költségvetési támogatási előirányzatának átcsoportosítását tartalmazza.

5. Az Európai Unió keretekkel kapcsolatos főbb aktualitások és a kapcsolódó magyar vonatkozások bemutatása

5.1. A költségvetési korrekciók javították az ország nemzetközi pénzügyi megítélését és közelebb hozták az IMF/EU hiteltárgyalások lezárhatóságát

Az elemzési időszakban az uniós forrásokkal kapcsolatos nemzetközi ügyek fókuszában az EU/IMF megállapodás és a következő pénzügyi időszak tárgyalásai álltak. A bejelentett költségvetési hiányt csökkentő intézkedések kapcsán megállapítható, hogy nemzetközi elemzők értékelése szerint a lépések jelzik a kormány szándékát az EU/ IMF megállapodásra. Londoni szakértők véleménye szerint a kiigazító intézkedések bevételi céljai reálisak; a növekedési előrejelzés (0.9%) azonban még mindig optimista. A 4cast londoni pénzügyi-gazdasági elemzőház szerint az intézkedésekkel tartható a 2013-as államháztartási hiánycél. Kifogásolták ugyanakkor az ÁFA-beszedés hatékonyságának növeléséből keletkező bevételeket. A ház elemzői szerint az intézkedések növelhetik az inflációt és visszavethetik a növekedést és a potenciális kibocsátást. A Barclays befektetési bankcsoport elemzője szerint a lépések egyértelműen szolgálják azt a célt, hogy az ország kikerüljön a túlzottdeficit-eljárás alól, s hozzáférhessen a kohéziós támogatásokhoz. A felzárkózó piacokkal foglalkozó elemző szerint az intézkedések nem teremtenek üzletbarát környezetet, hiszen az intézkedések elsősorban az üzleti környezetet érintik. Annak ellenére azonban, hogy az intézkedések az IMF elvárásainak megfelelnek, a szervezet már jelezte, hogy a kedvezőtlen gazdasági környezet nem fogja jelentős mértékben támogatni a kívánt növekedés elérését. A csoport szakértője szerint a tárgyalások 2013-ban folytatódni fognak. A Barclays azonban nem biztos abban, hogy a kormány és Nemzetközi Valutaalap képes lesz összeegyeztetni álláspontjait és elérni a megállapodáshoz. A Morgan Stanley csoport elemzői ugyanakkor pozitív lépésnek könyvelték el a kiigazításról hozott döntés gyorsaságát. Véleményük szerint lehetséges, hogy a Bizottság és az Unió eltérően ítéli meg a csomagot, de ők is felvetik, hogy a túlzott megszorítások, amellet, hogy csökkentik az államháztartási hiányt, visszavethetik a gazdaság növekedését is. A Morgan Stanley elemzőcsoportja szerint 2013 elején létrejöhet a megállapodás, hiszen általában az Európai Bizottság és az IMF egyetért, és amennyiben a Bizottság elegendőnek tartja az intézkedéseket, akkor az IMF nem fogja kifogásolni a csomag összetételét.⁷

A kiigazítási csomagot hivatalosan egyenlőre sem a Bizottság sem a Valutaalap nem kommentálta. Ugyanakkor Gerry Rice október 4-én sajtótájékoztatóján kérdésre elmondta, hogy az IMF nem vár el szigorúbb költségvetési irányvonalat, mint a kormány akkori költségvetési hiánycélja, a fókusz egy kiegyensúlyozott és fenntartható intézkedéscsomagra helyezték át.⁸ A

⁷ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=247182&lang=hun#247182> [2012. október 18.]

⁸ Nemzetközi Valutaalap: <http://www.imf.org/external/np/tr/2012/tr100412.htm> [2012. október 18.]

Bizottság november 7.-ére ígérte az átfogó prognózist, melyben már a mostani csomagot is értékeli.⁹

Az október elején bejelentett csomag kedvező volt a magyar CDS középárfolyamára is, ami ezzel és az IMF/EU-megállapodás növekvő valószínűségével tovább csökken. A szuverén magyar törlesztésleállási kockázat elleni piaci biztosítási cseretranszakciók középárfolyama 269 bázispont volt az irányadó ötéves államkötvény-lejáratra. Londoni elemzők a csökkenés fő okát abban látják, hogy lekerült a napirendről a pénzügyi tranzakciós adó kiterjesztése az MNB-re.¹⁰

Az október közepén bejelentett újabb intézkedéscsomagot szintén kedvezően fogadta a CDS-piac. A CMA piaci adatszolgáltató szerdai kimutatása szerint a magyar törlesztéskockázat-biztosítási kontraktusok középárfolyama 240 bázispont környékére süllyedt, így közel 10 ezer euróval csökkentve minden tízmillió eurónyi magyar adósság éves kockázatbiztosítási díját.¹¹ Ezt megerősítették a Reuters munkatársai is.¹²

5.2. Átfogó uniós jelentés készült a 2011 évről a kis és középvállalkozási szektorról

Uniós jelentés készült a 2011 évről a kis és középvállalkozási szektorról, amelyben megvizsgálták minden tagállam kisvállalkozásainak helyzetét. A Bizottság által készített elemzés különböző siker indikátorokra, nemzeti szakpolitikai előrelépésekre, és csoportokra alapozva minősít – tíz dimenzió mentén. Ilyen dimenzió például az állami támogatások és a közbeszerzések szerepe, a finanszírozáshoz való hozzáférés és az egységes piac. Az elemzés szerint a hazai KKV-k 35%-a a fejlett technológiát igénylő gyártás és a tudás intenzív szolgáltatások területén tevékenykedik, s ezen területek jelentik az ország jövőbeni versenyképességének kulcsát. A KKV szektor Magyarországon 2005 óta stagnál a KKV-k számát és foglalkoztatási arányát tekintve. A mikro-vállalkozások különösen fontosak e tekintetben, hiszen a nemzetgazdasági teljesítmény 36%-át nyújtják. A tíz dimenzió mentén elvégzett elemzésben hazánk 8-ból az Unió átlag alatt van, noha az is látszik, hogy az elmúlt időszakban jelentős fejlődés ment végbe a területen. A tanulmány is rámutat, hogy a Kormány aktív a KKV szakpolitika területén, de néhány kiválasztott eszköze akár negatív hatással is lehet.¹³

⁹ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=247166&lang=hun#247166> [2012. október 18.]

¹⁰ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=246503&lang=hun#246503> [2012. október 18.]

¹¹ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=246503&lang=hun#246503> [2012. október 18.]

¹² Reuters: <http://uk.reuters.com/article/2012/10/16/hungary-imf-idUKB3E8IR01D20121016> [2012. október 18.]

¹³ Európai Bizottság: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-783_en.htm [2012. október 18.]

5.3 A visegrádi országok közös álláspontot képviselnek az Unió pénzügyi keret tárgyalásai kapcsán¹⁴

Az Unió ügyekért felelős államtitkár nyilatkozata alapján a visegrádi országok közös álláspontot képviselnek az Unió pénzek jobb és hatékonyabb felhasználásának elősegítéséhez kapcsolódó tárgyalások során. Továbbra is a legfontosabb vitás kérdés a következő 7 éves periódus kohéziós forrásainak főösszege. A visegrádi országok, mint fő kedvezményezettek szerint nem szabad csökkenteni a főösszeget, a nettó befizető országok azonban még mindig a csökkentés mellett foglalnak állást. Mivel a többéves pénzügyi keretről a Tanácsnak egyhangúan kell döntenie a következő hetek kiemelt témája lesz a kérdés, hiszen lassan elfogy a tárgyalásokra szánt idő. A következő időszakban egyre jelentősebb figyelem terelődik a bankunió működésének részletes kidolgozására is. Ennek kapcsán Győri Enikő elmondta, hogy a jogoknak és kötelezettségeknek összehangoltnak kell lenniük.¹⁵

¹⁴ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=246791&lang=hun#246791> [2012. október 18.]

¹⁵ MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=246875&lang=hun#246875> [2012. október 18.]

6. SWOT-analízis

Erősség • A jelenleg zajló intézményátalakítások kapcsán határozott és gyors fellépés esetén az intézményrendszer működési hatékonysága jelentősen fokozható; • A megfelelő know-how feltárásával a különböző OP-k esetében felgyorsíthatóvá válnak a jelenleg késésben lévő OP-k; • A Nemzeti Fejlesztéspolitikai Kormánybizottság hatékony működése esetén javulhat a kormányzat összteljesítménye a források lehívása kapcsán; • Önerő és cash-flow problémákra megoldást kínálhat az önerő alap; • A Széchenyi Programiroda hatékony segítséget jelent a pályázni szándékozó ügyfeleknek, ezáltal a forráslehívás üteme jelentősen felgyorsulhat; • Drasztikusan csökkent a jelentős kifizetési késésben lévő ügyek száma.	Gyengeségek • Az NFÜ pályázati kiírási terve csak 50%-ban, az ütemezett kifizetési kevesebb, mint 70%-ban teljesül; • Az ÚMFT keretein belül a kiesett pályázatok aránya jelentős; a kedvezményezettek és közreműködő szervezetek közötti kommunikáció alacsony hatékonyságú; • Amíg nincs központi projektfejlesztés (mentorálás) és projekt doktori szolgáltatás fennáll az egyes projektek kezdésének illetve sikeres befejezésének elmaradása, jelentős csúszása; • Ha a Miniszterelnökség alá rendelt új titkárság az Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság és az érintett egyes szereplők érdekeit nem lesz képes előzetesen egyeztetni a Kormánybizottság nem fog tudni hatékonyan működni
Veszélyek • Kifizetési szakaszba az ÚSZT pályázatok kis hányada jutott el, ennek legfőbb oka az projektgazdák önerő és cash-flow problémáira vezethető vissza; • Az IMF tárgyalások elhúzódása esetén a hosszú távú tervezés bizonytalanná válhat, erőforrás átcsoportosításokkal is járhat; • Az Uniós bankrendszer reform intézkedései nem lesznek összhangban a magyarok által választott iránnyal, ezért újabb piaci bizonytalanság alakulhat ki; • 2014-es EU parlamenti választások miatt a 2014-2020-as uniós	Lehetőségek • Egy növekvő pályázati aktivitás lehetőséget teremtene arra, hogy a rendelkezésre álló források lehívásra kerüljenek; • A válságkezelésben fontos szerepe lehet a pályázatok révén befolyó ÁFA többletnek; • A IMF tárgyalások gyors lezárása jelentős előnyt jelentene, lehetővé tenné a hosszú távú tervezést; • Az új önerő alap bevezetésével, valamint a szállítói elfinanszírozás teljes szintű életbe lépése esetén a projektek végre képesek lesznek a gazdaságot érdemben motorizáló tényezővé válni.

forrásokhoz a hozzáférés csak 2014 év vége felé reális; • A tervezettnél alacsonyabb kifizetési volumen hosszú távon költségvetési lyukat és a vártnál kisebb gazdasági növekedést eredményezhet. • Az új intézkedések, intézményrendszeri változások előre nem látható terhelést jelentenek az érintettek számára, terheltségük kritikussá válhat	
--	--